

8. august 2016

UKA2016/35

Inatsisartut suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquyteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara.

Apeqquyteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut: Ineqarnikkut aaqqissusseqqinnerup innuttaasunut amerlanerpaanut ataavarnerusumik iluaqutissanngortinnissaa qanoq qulakkeerneqarsinnaava aammalu inuiaqatigiit akornanni akissarsiakinnerit akunnattumillu isertitaqartut akilersinnaasaannik ineqarnikkut qanoq aaqqissuussisinnaavugut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Jess Svane, Siumut)

Tunggavilersuut:

Nunatsinni Ineqarnikkut aaqqissusseqqinnermut ataatillugu Naalackersuisut suliamik ingerlatsipput, kisianni uanga isumaqarpunga ineqarnikkut aaqqissusseqqinnerit taamaattut innuttaasunik kommuninillu peqataatitsiviunerusumik ingerlanneqartariaqartut, aammalu pisariaqartoq ineqarnikkut nunatsinni ajornartorsiutaasut pillugit qulaajaanit sukumiinerusut ingerlanneqartariaqartut. Taamaaliornikkut suliaasaqarfiup annertuup inuillu ulluinnarni inuunerannik attuvisaquisup ukiuni arlalinni attanneqarsinnaasumik aaqqissuussivigineqarnissaa anguneqarsinnaammat.

Innuttaasoq kinaluunniit peqqinnartumik akissaqarfigisaminillu ineqarnissaminut pisinnaatitaaf-feqarpoq, tamatumalu pitsaanerpaamik angusaqarfiginissaa siuarsarnissaalu tamatta suleqataaffigisariaqarparput, taamaammat makku qulequttat siumumiit ilanngullugit pingaartitavut taalaassavakka:

- Pisortat inissianik sanaartornermut aningaasaliissutaat nunap immikkoortuinut pisariaqartitsineq malillugu siammartarnissaat pisariaqarpoq.
- Innuttaasut nammineq inigisaminnik pilersorsinnaanerannut periarfissat qulakkeerneqartariaqarput pisortanit taarsigassarsititsisarneq qularnaveeqqusiisarneq aqquqigalugit, taakkulu pisariaqartitsivissunut kisimi atorneqassapput.
- Attartorluni aningasalersuutit erniaannut tamakkiisumik ilanngaateqartarneq ingerlateqqineqassaaq.
- 20-20-60 atorlugu taarsigassarsititsisarneq nunarput tamakkerlugu atuuttumik ingerlateqqineqartariaqarpoq.
- Piginneqatigiilluni inissiaateqartarnerit illuliortarnerit aamma illoqarfinni mikinerusuni atorneqarsinnaalertariaqarput.
- BSU atorlugu aaqqissuussinikkut tapiissuteqartarneq nutarterneqartariaqarpoq.
- Sanaartornermi nakkutilliinerit sukateriffigineqartariaqarput, illut suliluunniit qanganisaannigitsut iluarsaateqqinneqartarnerat takornartaajunnaarmat.
- Pisortat sanaartugassanik suliariumannittussarsiuussisarneqini sapinngisamik suliaasat immikkoortiterlugit neqerooruteqartarsinnaaneq anguniarneqassaaq.
- Pisortat inissiaataat iluarsartariaqartut imminnullu akilersinnaasutut taasariaqartut sineriak tamakkerlugu iluarsaanneqartariaqarput, inissianik nutaanik sanaartornerup saniatigut.
- Nunaqarfinni isorliunerusunilu nammineq illuliortarnissamut aningaasaliissuteqartoqartariaqarpoq.

- Nunaqarfinni pisortani atorfilittat sulinermut atatillugu inissaat peqqinnartut ullutsinnullu naleqquttut pilersinnissaat qulakkeerneqartariaqarpoq.
- Ineqarnermut tapiissutitigut periarfissat pisariaqartitsisunut tamanut atuuttut pilersinmniarlugit suleqqittariaqarpugut.

Inissiat akisoorsuit 1960-kunni aammalu 1970-kunni sanaajusut nutaatut attartorneranni suli akilersortinneqartut piaarnerpaamik nalilersorneqartariaqalerput. Amerlaqaallu kingullermik ukiut 20-vit (siusinnerusumiluunniit) matuma siorna kingullermik nutarterneqartut.

Amerlaqaat ukiuunerani kamillaangalluni isersimaarfissaanngitsut. Amerlaqaallu igalaavi pisoqaangaaramik allaat ipeqartutut isikkoqartut. Inissiallu ilaasa najugaqarfigneqartut pisoqaangaaramik pisoqarsunninnersuat najugaqartunut peqqinnanngilluinnarluni.

Kiffiusornerilu pisoqalisimaqisut pissutaallutik ukiumi supiinnavittarnerat malunnartaqaluni. Tamatumalu kingunerisarpaa kiassarnermut annertoorujussuarmik inimut attartornerup akisoreeqisup qaavatigut tapertariaqartarnej.

Inissiat pisortanit pigineqartut attartortitsinermit akii misissuataaraanni inillu amerlassusaat aallaavigigaanni ajoraluartumik inissiaq nutaaq kiisalu inissiaq ukiunik 40-nik pisoqaassusilik initamikkut amerlaqatigiit akimikkut assigiipput. Taamaamat aperisariaqalersitsivoq ilumut inissiat pisortanik pigineqartut attartortittakkat naapertuilluartumik akilersortinneqarnerisut.

Partiit tamatta ilisimavarput oqaatigisarlugulu kikkulluunniit peqqinnartumik ineqarnissamut piginnaatitaaffeqartoq. Aammalu angerlarsimaffik toqqissisimanartoq inuttut ingerlalluarnissamik aallaaviusartoq.

2012-mi ineqarnej pillugu naalakkersuinikkut nassuiaammik saqqummiisoqarpoq. Aammalu 2015-imi upernaakkut Ineqarnermut Naalakkersuisoq ineqarnej pillugu politikkerinit atorfilittanillu isumasioqatigiisitsilluni.

Taakkuli suli annerusumik malitseqartinneqanngillat, naak 2012-mi ineqarnej pillugu nassuiaatip saqqummiunneqarnerani Partiit tamarmik kaammattuillutillu piviusut aallaavigalugit suliaqaqqinnissaq kaammattuutigisimagaluaaraat. Aammalu 2015-ip upernaavani Naalakkersuisup isumasioqatigiisitsinerani atuisorpiaat peqataatinneqanngitsut malitseqartitsinissami peqataatinneqassasut kaammattuutaagaluartoq suli malitseqartitsisoqarani.

Inatsisartut oqaaseqaatissaattut siunnersuut:

Inatsisartut Naalakkersuisunut kaammattuutigaat ineqarnmikkut aqqissuusseqqinneq tamakkiinerusumik kommuninik innuttaasunillu peqataatsitsiviunerusumik ingerlateqqullugu, aammalu illuliortarnermi inissialiortarnermilu akissarsiakkinnerit akunnattumillu isertitaqartartut akilersinnaasaannik ineqarnikkut aqqissuussinissaq aqqutissiuuteqqullugu.